

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav

COM(2014) 357 final

og EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav: forskning, udvikling og innovation i SMV'er

(sonderende udtalelse på anmodning af det italienske EU-formandskab)

(2014/C 458/06)

Ordfører: **Stefano PALMIERI**

Kommissionen besluttede den 14. marts 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav«

COM(2014) 357 final.

Den 3. juni 2014 henvendte det italienske formandskab sig til udvalget med anmodning om at udarbejde en sonderende udtalelse om:

»EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav: forskning, udvikling og innovation i SMV'er«.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium henviste henholdsvis den 25. februar 2014 og den 8. juli 2014 det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed.

På grund af sagernes hastende karakter udpegede EØSU på sin 501. plenarforsamling den 10.—11. september 2014, mødet den 11. september 2014, Stefano Palmieri til hovedordfører og vedtog med 163 stemmer for, 5 imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) tager positivt imod »EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav«⁽¹⁾ (herefter EUSAIR — EU Strategy for the Adriatic and Ionian Region), som det anser for at være et nyttigt redskab til at fremme og understøtte konkurrenceevnen og væksten i beskæftigelsen og dermed sikre den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i regionen.

1.2 EØSU påpeger, at området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav kulturelt, socialt og økonomisk set er meget forskelligartet, hvilket komplicerer gennemførelsen af EUSAIR yderligere. Derfor er det vigtigt at fastlægge en forvaltning på flere niveauer, som effektivt kan integrere den »vertikale dimension« (deltagelse af centralregeringer, regioner og kommuner) og den »horizontale dimension« (deltagelse af civilsamfundet). På denne baggrund mener EØSU, at man bør overveje muligheden for at oprette et permanent forum.

⁽¹⁾ COM(2014) 357 final.

1.3 EØSU mener, at EUSAIR's markante fokusering på Balkan- og Donauområdet bør ledsages af en lige så stor interesse for de andre områder i Middelhavet især i betragtning af, at strategien omfatter regioner, som også ligger ud til Det Tyrrenske Hav og Det Ægæiske Hav. Derigennem vil man kunne øge den strategiske værdi og rækkevidde af de givne udviklingsmuligheder.

1.4 EØSU anser det for afgørende at følge EUSAIR op med endnu to strategier af relevans for henholdsvis den vestlige og østlige del af Middelhavet. På denne måde ville man ved at integrere de tre strategier effektivt kunne garantere økonomisk og social udvikling i hele Middelhavsområdet.

1.5 EØSU værdsætter den kraftige politiske opbakning bag EUSAIR og mener, at dette er afgørende for at understøtte en effektiv integration mellem Europa 2020-strategien, den europæiske udvidelsespolitik og de regionale udviklingsstrategier.

1.6 EØSU påpeger, at man ikke er lige langt fremme med udviklingen af aktiv deltagelse i planlægningen og forberedelsen af EUSAIR i alle de omfattede områder. Der kan peges på specifikke udfordringer i Balkanlandene, især hvad angår inddragelse af SMV'er, fagforeninger og organisationer, der repræsenterer sociale interesser.

1.7 EØSU mener, at det i de forskellige faser af gennemførelsen af EUSAIR vil være hensigtsmæssigt at garantere de offentlige og private økonomiske aktører, de sociale aktører og de forskellige dele af det organiserede civilsamfund en passende bistand via programmer for ad hoc-uddannelse samt organisatorisk og teknisk støtte.

1.8 EØSU ser positivt på komplementariteten mellem EUSAIR og den maritime strategi for Adriaterhavet og Det Joniske Hav. Disse strategier er blevet effektivt samordnet med prioriteterne og udviklingsmulighederne for indlandsområderne. Sådanne samordninger bør fortsat nyde fremme, idet de repræsenterer en ekstra værdi, som kan være til gavn for SMV'ernes konkurrenceevne, beskyttelsen af miljøet og borgernes velfærd.

1.9 EØSU bemærker, at civilsamfundets deltagelse i EUSAIR fortjener større opmærksomhed, især når det gælder aktiviteterne vedrørende kapacitetsopbygning og styring. Det er afgørende at forbedre koordineringen mellem de eksisterende mekanismer for samarbejde og finansiering.

1.10 EØSU anerkender nytteværdien af de aktiviteter, Kommissionen har gennemført under forberedelsen og præsentationen af EUSAIR, og anser det for nødvendigt, at Kommissionen også medvirker til gennemførelsen af strategien, med fuld respekt for de institutionelle funktioner, som skal varetages af de deltagende lande.

1.11 Skønt EØSU anser EUSAIR's struktur og mål for egnede til at bistå partnerne i regionen med at tage de udfordringer op, som ikke kan tackles effektivt med de sædvanlige midler, er der efter EØSU's mening alligevel behov for, at de bliver forbedret og styrket.

1.12 Det er afgørende at yde mere specifik opbakning til støtteforanstaltningerne for SMV'erne med særlig vægt på problemet med adgang til lån, at udvikle en fremgangsmåde for at fremme komplementaritet og synergi mellem de forskellige finansieringsprogrammer og at definere en tværgående integration mellem de fire søjler for at fremme gennemførelsen af tiltag til støtte for arbejdsvilkår, kønsaspekter, personer med handicap og indvandrere.

1.13 På området »Blå vækst« bør der sættes på specifikke tiltag, som er mere fokuseret på at støtte skabelsen af nye økonomiske muligheder og skabelsen af nye arbejdspladser.

1.14 Mht. søjlen »Forbindelser i regionen« bør man i højere grad tage fat på spørgsmålene vedrørende sikkerhed til søs, forbindelser mellem hav- og kystområder og områderne inde i landet samt udbygning og sammenkobling af energinet.

1.15 Når det gælder miljøkvalitet bør foranstaltningerne i højere grad sammenkæde »områder« (hav- og landområder) og »formål« (beskyttelse af dyrelivet, menneskers sundhed og sikkerhed).

1.16 Hvad angår bæredygtig turisme er det vigtigt at understøtte foranstaltninger, som udnytter den turistmæssige værdi af den »regionale kapital«, der forefindes i regionen (natur- og kulturarv samt kunstskatte).

1.17 EØSU mener, at de nye muligheder for SMV'erne, som EUSAIR via forsknings- og innovationsaktiviteter åbner op for, er utilstrækkelige til at sætte skub i genoprettelsen af konkurrenceevnen og jobskabelsen i området. Derfor bør der efter EØSU's mening tages skridt til at fremme SMV'ernes adgang til lån, mobilisering af private investeringer, deltagelse i EU-støtteprogrammer og samarbejde med forskningscentre og universiteter.

1.17.1 For at udnytte de muligheder, som forsknings- og innovationsaktiviteterne skaber, mener EØSU, at følgende prioriterede mål bør forfølges:

- oprettelse af en tværnational platform for forskning, udvikling og innovation (FUI), hvori SMV'er, universiteter, forskningscentre, teknologiske og erhvervmæssige væksthuse aktivt deltager side om side i arbejdet med at styrke SMV'ernes konkurrenceevne gennem omsættelse af innovative ideer i markedsklare »produkter«
- udvikling af analyser vedrørende intelligent specialisering på tværnationalt plan for at identificere innovations- og forretningskapacitet
- fremme af en større inddragelse af iværksættersystemet i beslutningsprocessen for udformning af FUI-politikker
- oprettelse af en *Adriatisk-jonisk matchmaking platform* for at fremme SMV'ernes og de unge iværksætteres adgang til finansiering af innovation.

1.18 EØSU er utilfreds med, at EUSAIR ikke omfatter specifikke foranstaltninger for at udbygge den »sociale dimension« i regionen. Der bør medtages prioriterede mål og foranstaltninger, som sigter mod at understøtte integrationen af handicappede, bekæmpe forskelsbehandling på grundlag af race eller etnisk baggrund, alder, seksuel orientering og køn samt tackle de sociale problemer, som følger af tilstrømningen af udokumenterede migranter til især den sydlige del af regionen.

1.18.1 EØSU mener, at medtagelsen og styrkelsen af den sociale dimension i EUSAIR — i tråd med Kommissionens forslag — bør gennemføres ved at fremme sociale investeringer og behørig modernisering af de sociale sikringsystemer med det mål at:

- garantere, at de sociale sikringsystemer kan imødegå de problemer, som mennesker står over for på forskellige tidspunkter i livet
- stille passende og bæredygtige sociale sikringsystemer til rådighed
- optimere strategierne for aktiv inddragelse.

1.19 EØSU mener, at der bør fastlægges ad hoc-indikatorer, som gør det muligt at overvåge, gennemføre og evaluere de programmer og foranstaltninger, der indgår i EUSAIR.

2. EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav: generelle bemærkninger

2.1 Målet med denne udtalelse er at vurdere EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav (EUSAIR) og den tilhørende handlingsplan set ud fra det organiserede civilsamfunds synspunkt. Udtalelsen tager udgangspunkt i og er baseret på konklusionerne af høringen den 27. maj 2014 i Palermo ⁽²⁾ og øvrige udtalelser vedtaget af EØSU ⁽³⁾.

2.2 EUSAIR sættes i værk i en tid præget af finanskrisens negative indvirkning på realøkonomien og af strukturelle ændringer på det økonomiske, sociale og miljømæssige plan, som kræver aktiv indgriben for at understøtte den økonomiske udvikling og borgernes velfærd.

⁽²⁾ Høring afholdt i Palermo den 27. maj 2014 af Studiegruppen EU's strategi for den adriatisk-joniske region (EUSAIR), som fik til opgave at udarbejde denne udtalelse.

⁽³⁾ Udtalelser: *Udvikling af en makroregional strategi i Middelhavsområdet — fordelene for ø-stater i EU*, EUT C 44 af 15.2.2013, s. 1; *Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om merværdien af makroregionale strategier*, EUT C 67 af 6.3.2014, s. 63; *På vej mod en europæisk makroregional strategi for udvikling af økonomisk, social og territorial samhørighed i Middelhavsområdet*, EUT C 170 af 5.6.2014, s. 1; *EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav*, EUT C 177 af 11.6.2014, s. 32.

2.3 EUSAIR bærer præg af en stærk fokusering på Balkan- og Donauområdet. Skønt strategien omfatter regioner, som også ligger ud til Det Tyrrenske Hav og Det Ægæiske Hav, er den ikke blevet kædet sammen med udviklings- og samhørighedspolitikkerne for de andre områder i Middelhavet. Uden en effektiv sammenkædning med udviklingspolitikkerne for hele Middelhavsområdet risikerer man, at det adriatisk-joniske område bliver marginaliseret.

2.4 EUSAIR bør ikke kun betragtes som et redskab til støtte for integreringen af Balkanlandene i EU, eftersom dens strategiske værdi beror på muligheden for at skabe en bedre sammenhæng mellem den europæiske makroøkonomiske politik, udvidelsespolitikken og regionaludviklingsstrategien.

2.5 Det er ikke alle offentlige, økonomiske og sociale aktører, som har været i stand til at deltage på passende vis i planlægningen af EUSAIR — tænk blot på SMV'erne, fagforeningerne og de organisationer, der repræsenterer sociale interesser på Balkanhalvøen.

2.6 De udfordringer, som det adriatisk-joniske område kommer til at stå over for i de kommende år, kræver ud over en stærk politisk opbakning også større deltagelse fra civilsamfundets side i forvaltningen og gennemførelsen af EUSAIR såvel som et styrket iværksættersystem via foranstaltninger til støtte for SMV'ernes konkurrenceevne.

2.6.1 Derfor vil det være hensigtsmæssigt at garantere de offentlige og private økonomiske aktører, de sociale aktører og de forskellige dele af det organiserede civilsamfund en passende bistand i de forskellige faser af strategiens gennemførelse via programmer for ad hoc-uddannelse, organisatorisk støtte og teknisk bistand.

3. EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske hav: analyser og evalueringer

3.1 EUSAIR har en tilgang svarende til strategierne for Østersøområdet⁽⁴⁾ og Donauområdet⁽⁵⁾. Den bygger videre på den maritime strategi for Adriaterhavet og Det Joniske Hav⁽⁶⁾, idet den til det maritime samarbejde føjer landbaseret samarbejde, således at der skabes nye udviklingsmuligheder til støtte for konkurrenceevnen og samhørigheden i regionen.

3.2 De udfordringer, der er identificeret i EUSAIR, vedrører regionens socioøkonomiske uligheder, mangelfulde transportinfrastrukturer, belastningen af skibsfarten, de utilstrækkeligt sammenkoblede elektricitetsnet, manglen på erhvervsrettede forskningsnetværk til støtte for SMV'erne, fiskeriets manglende bæredygtighed, den miljøtruende forurening, behovet for beskyttelse af det umådeligt diversificerede havmiljø, de negative konsekvenser af klimaforandringerne og den utilstrækkelige institutionelle og administrative kapacitet.

3.3 Området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav har store udviklingsmuligheder, som må udnyttes for at understøtte konkurrenceevnen og samhørigheden: den blå økonomi, især produktion og bæredygtigt forbrug af fiskeriprodukter, hav- og kystturisme, blå teknologier, vedvarende energikilder, land-havforbindelser, intermodal transport, naturarven og den historiske og kulturelle arv.

3.4 Efter en analyse af de 4 prioriterede søjler og de to tværgående aspekter anser EØSU det for nødvendigt at forbedre EUSAIR med specifikke udbygninger for at gøre strategien til et trumfkort til støtte for konkurrenceevnen og samhørigheden i hele regionen.

3.4.1 For at mulighederne i den blå økonomi kan blive til reelle udviklingsmuligheder, er det nødvendigt at støtte foranstaltninger, som har til formål at give SMV'erne bedre adgang til lån og offentlig finansiering, fremme arbejdsstyrkens mobilitet og uddannelse og støtte aktiviteter knyttet til et bæredygtigt og ansvarligt fiskeri.

3.4.2 Det er vigtigt at styrke transportinfrastrukturen og forbindelserne mellem hav- og kystområderne og baglandet, både når det gælder varebevægelser og menneskers mobilitet.

3.4.3 Det er afgørende at yde kraftigere støtte til bestræbelserne på at beskytte havmiljøet og baglandet i én samlet aktion, eftersom beskyttelsen af havmiljøet kan blive undergravet af aktiviteter inde i landet, som ikke ligefrem er miljøvenlige.

⁽⁴⁾ <http://www.balticsea-region-strategy.eu/>

⁽⁵⁾ <http://www.danube-region.eu/>

⁽⁶⁾ COM(2012) 713 final.

3.4.3.1 I betragtning af den geologiske struktur, som kendetegner det marine område, der er omfattet af EUSAIR, bør prospektering og udvinding af kulbrinteforekomster nøje evalueres og gennemføres af alle berørte stater i fællesskab. Der bør udarbejdes en strategisk miljøvurdering.

3.4.4 Det er nødvendigt at forbedre integrationen mellem turismen og den natur- og kulturarv samt de kunstskatte, som den adriatisk-joniske region besidder, for at bidrage til, at denne regionale rigdom kan understøtte konkurrenceevnen og skabelsen af stabile arbejdspladser.

3.4.5 Der bør foretages indgreb for at overvinde de begrænsninger, som hæmmer SMV'ernes forsknings- og innovationskapacitet, ved at forbedre deres evne til at tiltrække private investeringer.

3.4.6 Det er yderst vigtigt, at civilsamfundets repræsentanter inddrages i de kapacitetsopbyggende aktiviteter ved siden af de offentlige myndigheder. Sådanne aktiviteter kan gennemføres ved at oprette et permanent forum, som skal repræsentere arbejdsmarkedets parter og andre repræsentanter for erhvervslivet i stil med de fora, der allerede er oprettet for universiteter⁽⁷⁾, handelskamre⁽⁸⁾ og byer⁽⁹⁾.

3.4.7 For at udstyre EUSAIR med den nødvendige smidighed i forhold til nye problemer, kritiske situationer og udviklingstendenser, der til stadighed dukker op, må kapacitetsopbygningen ledsages af et effektivt overvågningsystem, ved hjælp af hvilket det er muligt at evaluere fremskridtene og behovene for tilpasning af strategien ud fra en kvalitativ og kvantitativ analyse af resultaterne. Det er derfor af afgørende betydning at fastlægge ad hoc-indikatorer, som gør det muligt at overvåge, tilpasse og evaluere de programmer og foranstaltninger, der indgår i EUSAIR.

3.4.8 Med henvisning til Kommissionens rapport om forvaltningen af makroregionale strategier⁽¹⁰⁾, er det nødvendigt at udbygge flerniveaustyringen af EUSAIR med en reel horisontal dimension (civilsamfundets deltagelse), som kan indgå i og supplere den vertikale dimension (regioners og kommuners deltagelse) under fuld overholdelse af nærheds- og proportionalitetsprincippet⁽¹¹⁾.

3.4.9 Set i lyset af erfaringerne fra strategien for Østersøområdet og for Donauområdet er det afgørende, at Kommissionens tekniske bistand ikke begrænses til planlægningsfasen, men fortsat ydes også i strategiens gennemførelsesfase.

3.4.10 Det er afgørende, at EUSAIR får tildelt de nødvendige finansielle ressourcer til opfyldelsen af målsætningerne. Ud over de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene)⁽¹²⁾ og instrumentet for førtiltrædelsesbistand for perioden 2014-2020 (IPA II)⁽¹³⁾ skal følgende EU-fonde og -programmer nævnes:

— Blå vækst: Den Europæiske Hav- og Fiskerifond⁽¹⁴⁾ og Horisont 2020⁽¹⁵⁾

— Forbindelser i regionen: Connecting Europe-faciliteten (CEF) 2014-2020⁽¹⁶⁾

— Miljøkvalitet: Life-programmet⁽¹⁷⁾

— Bæredygtig turisme: Cosme-programmet⁽¹⁸⁾.

⁽⁷⁾ <http://www.uniadriion.net/>

⁽⁸⁾ <http://www.forumaic.org/>

⁽⁹⁾ http://www.faic.eu/index_en.asp

⁽¹⁰⁾ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om forvaltningen af makroregionale strategier, COM(2014) 284 final.

⁽¹¹⁾ Den europæiske adfærdskodeks for partnerskab inden for rammerne af de europæiske struktur- og investeringsfonde, C(2013) 9651 final.

⁽¹²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1300/2013 om Samhørighedsfonden, EUT L 347 af 20.12.2013, s. 281.

⁽¹³⁾ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 447/2014 om nærmere gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 231/2014 om et instrument til førtiltrædelsesbistand (IPA II), EUT L 132 af 3.5.2014, s. 32.

⁽¹⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, EUT L 149 af 20.5.2014, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1290/2013 om reglerne for deltagelse og formidling i »Horisont 2020 — rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)«, EUT L 347 af 20.12.2013, s. 81.

⁽¹⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet, EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1293/2013 om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (Life), EUT L 347 af 20.12.2013, s. 185.

⁽¹⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1287/2013 om et program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (Cosme) (2014-2020), EUT L 347 af 20.12.2013, s. 33.

3.4.11 Der er også andre finansieringskilder til rådighed, herunder navnlig Investeringsrammen for Vestbalkan (WBIF)⁽¹⁹⁾, Den Europæiske Investeringsbank (EIB)⁽²⁰⁾ og andre internationale finansieringsinstitutter. Disse midler og instrumenter kan skabe en betydelig løftestangseffekt og tiltrække yderligere midler fra private investorer.

3.4.12 Det er også vigtigt, at de lokale, regionale og nationale offentlige myndigheder iværksætter politikker, som kan sikre optimale betingelser for tiltrækning af private investeringer. Nærmere bestemt er der behov for at udvikle passende politikker for regional markedsføring, forbedre effektiviteten og produktiviteten af de administrative procedurer og understøtte initiativerne til sikring af lovlige forhold, bekæmpelse af korruption, forfølgelse af den organiserede kriminalitet og bekæmpelse af sort arbejde.

3.5 EØSU ser positivt på handlingsplanen, men mener, at nogle af de foranstaltninger, der indgår i de fire søjler, bør støttes kraftigere og udbygges.

3.5.1 Med hensyn til blå vækst er det for at støtte skabelsen af nye økonomiske muligheder og skabelsen af nye arbejdspladser efter EØSU's mening nødvendigt at:

- give SMV'erne lettere adgang til lån og styrke samarbejdet mellem aktørerne i forskningssystemet og virksomhederne
- udnytte de eksisterende klynger ved at støtte internationaliseringsprocesserne
- definere nye modeller for forvaltningen af hav- og landområderne i retning af bæredygtig udvikling af fiskeri- og akvakulturaktiviteterne
- styrke og højne kvaliteten af infrastrukturen i fiskerihavnenes infrastruktur og markedsføringsinfrastrukturen for fiskeriprodukter.

3.5.2 Med hensyn til søjlen »Forbindelser i regionen« er det for at muliggøre udvikling, konkurrenceevne og sikker søfart, forbedre de intermodale forbindelser fra kystområderne til baglandet og for at udvikle et velsammenhængende makroregionalt energimarked efter EØSU's mening nødvendigt at:

- tilpasse havneinfrastrukturen og havneforbindelserne i Adriaterhavet og Det Joniske Hav til markedsudviklingen af hensyn til konkurrenceevnen, bæredygtigheden og sikkerheden
- fremme integrationen mellem sø- og landtransport i overensstemmelse med kriterierne for bæredygtig mobilitet
- fremme intermodale og interoperable transporttjenester, bl.a. gennem tilpasning af strategisk infrastruktur på tværnationalt plan med henvisning til det europæiske transportnet TEN-T⁽²¹⁾
- udnytte de regionale lufthavnes potentiale ved at forbedre tilgængeligheden og fremme forbindelserne mellem dem, herunder intermodale forbindelser
- støtte anlæggelsen af intelligente net og intelligente energilagringssystemer, som er tilkoblet elværker, der drives med vedvarende energikilder
- kortlægge tilgængeligheden af vedvarende energikilder i hvert enkelt område for at fastlægge styrker og muligheder for sammenkobling og integration med det mål at sikre optimal udnyttelse af ressourcerne.

3.5.3 Med hensyn til miljøkvalitet er det for at understøtte indsatsen for at mindske presset på hav- og kystøkosystemerne og begrænse truslerne mod menneskers sundhed og sikkerhed efter EØSU's mening nødvendigt at:

- gøre mere for at beskytte havets biodiversitet og afprøve modeller for bæredygtigt fiskeri

⁽¹⁹⁾ <http://www.wbif.eu/>

⁽²⁰⁾ <http://www.eib.org/>

⁽²¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet, EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1.

- understøtte bestræbelserne på kystsikring, tilpasning til klimaændringerne og risikoforvaltning (vandrisici, hydrogeologiske risici, erosionsrisici)
- iværksætte tiltag for at beskytte, udnytte og skabe forbindelser mellem naturområder af strategisk betydning (hav-, kyst- og bjergområder), herunder etablering og beskyttelse af naturlige korridorer.

3.5.4 Når det gælder bæredygtig turisme er det med henblik på en turistmæssig udnyttelse af regionens natur- og kulturarv og kunstsatte efter EØSU's mening nødvendigt at:

- understøtte den turistmæssige udnyttelse af landbrugs- og fiskeriprodukter samt håndværksmæssigt fremstillede produkter, som er særligt egnstypiske
- promovere lokalområder, som færre turister kender, bl.a. ved at støtte integrationen mellem indlandsområderne og søsports- og krydstogtturismen og udbyde turistruter med historiske, kulturelle og religiøse temaer
- bistå sammenslutning og integration af virksomheder, bl.a. i form af offentlig-private partnerskaber til gennemførelse af turismeprojekter
- styrke anvendelsen af it-teknologier til gennemførelse af turismefremstød
- fremme ordninger, der kan danne ramme om forskning, livslang læring, uddannelse og oplysning om bæredygtig og ansvarlig turisme.

3.5.5 Det er nødvendigt at sikre, at der i alle fire søjler kommer til at indgå planlægning af foranstaltninger vedrørende arbejdsvilkår, kønsspørgsmål, personer med handicap og indvandrere. Således bør der iværksættes foranstaltninger med henblik på at:

- sikre overholdelse af standarder for ordentlige arbejdsforhold, tilpasning af arbejdsstyrken til de igangværende teknologiske ændringer og ændrede produktionsstrukturer ved hjælp af omskoling og vedvarende uddannelse for at udnytte den menneskelige kapital i området optimalt
- sikre, at kønsaspektet bliver integreret, respekteret og udnyttet fordelagtigt, især i henseende til arbejdsmarkedet
- fremme alle tiltag, som kan sikre personer med handicap reelt lige vilkår og muligheder
- støtte tiltag på indvandringsområdet med henblik på at drage nytte af aspekter, som kan skabe opmærksomhed om de positive værdier ved indvandring til støtte for den økonomiske vækst og samhørigheden i området.

4. EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav: særlige aspekter

4.1 Skønt EØSU anser EUSAIR for at være et nyttigt instrument til tackling af de udfordringer, som præger dette område, og som på grund af deres kompleksitet ikke kan løses på tilfredsstillende vis af de enkelte stater eller regioner ved hjælp af de sædvanlige fremgangsmåder, kan der peges på specifikke kritikpunkter med hensyn til forskning, udvikling og innovation i små og mellemstore virksomheder og strategiens sociale dimension.

4.2 **Forskning, udvikling og innovation i små og mellemstore virksomheder** — Trods den store indsats, der er gjort i forbindelse med gennemførelsen af programperioden 2007-2013 og planlægningen af perioden 2014-2020, har SMV'erne ikke i noget videre omfang fået del i de muligheder, som innovationen har givet, målt i konkurrenceevne og jobskabelse.

4.2.1 Støttesystemet for forskning og innovation i det adriatisk-joniske område er stadig for kompliceret, hvilket afholder mikrovirksomheder og små virksomheder fra at deltage især i EU-projekter. Ud over de komplicerede og tidkrævende administrative krav er der også betydelige forskelle i procedurerne mellem de regionale og nationale programmer og EU-programmerne.

4.2.2 Årsagerne til denne situation ligger især i vanskelighederne med at få adgang til lån, i det ringe samarbejde mellem SMV'er og »leverandørerne« af FUI (forskning, udvikling, innovation) og i manglen på passende udviklingspolitikker, som kan tiltrække private investeringer.

4.2.3 Adgangen til finansiering, især for små innovative virksomheders vedkommende, er stadig besværlig, fordi der mangler risikovillig kapital. På trods af de store muligheder, der ligger i indkøb af »innovative løsninger«, bliver de dertil hørende instrumenter såsom prækommercielle indkøb stadig ikke udnyttet i et tilstrækkeligt stort omfang til at have nogen mærkbar positiv effekt på SMV'erne.

4.2.4 For at de muligheder, som udspringer af forskning og innovation, kan omdannes til faktorer, der bidrager til konkurrenceevne og økonomisk udvikling, er det nødvendigt at fremme styrkelsen af en moderne iværksætterkultur og støtte SMV'ernes udvikling som fastsat i »Small Business Act«⁽²²⁾ og 2020-Handlingsplanen for iværksætterkultur⁽²³⁾.

4.2.5 På det område, som EUSAIR omfatter, kan der også peges på udviklingsmuligheder:

- i **den offentlige sektor**: innovation kan understøtte effektivitetsforbedringen af den offentlige administration med en positiv indvirkning på omkostningsbesparelser, budgetkonsolidering og tjenestekvaliteten til gavn for borgerne og virksomhederne
- på **det sociale område**: innovation kan understøtte offentlige og private aktører i udviklingen af foranstaltninger til støtte for iværksætterkulturen og socialøkonomien.

4.2.6 Det er afgørende at styrke samarbejdet mellem SMV'er og FUI-centre, støtte initiativer til nyetablering af virksomheder baseret på overførsel af forskning og innovation, støtte *coaching-* og *fundraising* aktiviteter. Det er ligeledes vigtigt at støtte udviklingen af specifikke kompetencer for at fremme teknologioverførsel til SMV'erne og udnyttelse af forsknings- og innovationsresultaterne.

4.2.7 I lyset af de svaghedsfaktorer og problemer, som begrænser SMV'ernes adgang til de muligheder, som innovationen byder på, er der indkredset følgende prioriterede foranstaltninger:

- oprettelse af en tværnational FUI-plattform, hvori SMV'er, universiteter, forskningscentre, teknologiske og erhvervs-mæssige væksthuse aktivt deltager side om side i arbejdet med at styrke SMV'ernes konkurrenceevne gennem omsættelse af innovative ideer i markedsklare »produkter«
- udvikling af analyser vedrørende intelligent specialisering på tværnationalt plan for at identificere innovations- og forretningskapacitet
- fremme af en større inddragelse af iværksættersystemet i beslutningsprocessen for udformning af FUI-politikker
- oprettelse af en *Adriatisk-jonisk matchmaking platform* for at fremme SMV'ernes og de unge iværksætteres adgang til finansiering af innovation og i den forbindelse finde frem til strukturer for tværnational og international samfinansiering og nye muligheder for kapitalindsprøjtning.

4.3 »**Social dimension**« — den økonomiske krise har ud over de negative følger for realøkonomien og millioner af mænds og kvinders levevilkår klart vist behovet for offentlige tiltag for at dæmme op for tendenserne til økonomisk regression og beskytte borgernes levevilkår og velfærd ved at styrke indgrebene på det sociale område og velfærdspolitikkerne.

4.3.1 EØSU mener, at den sociale dimension i EUSAIR bør udbygges med henblik på udviklingen af en vækstmodel, der kan sikre konkurrenceevnen, men også integration og social beskyttelse af personer med særlig hensyntagen til de mest skrøbelige og ugunstigt stillede.

⁽²²⁾ Tænk småt først — En »Small Business Act« for Europa, COM(2008) 394 final/2.

⁽²³⁾ 2020-Handlingsplanen for iværksætterkultur — En saltvandsindsprøjtning til iværksætterånden i Europa, COM(2012) 795 final.

4.3.2 Integrationen og styrkelsen af den sociale dimension i EUSAIR bør gennemføres i lyset af Kommissionens meddelelse om sociale investeringer i vækst og samhørighed ⁽²⁴⁾, hvori medlemsstaterne opfordres til at sætte øget fokus på sociale investeringer og fortsætte moderniseringen af deres socialsikringsystemer gennem udvikling af politikker på tre specifikke indsatsområder med det mål at:

- garantere, at de sociale sikringsystemer kan imødegå de problemer, som mennesker står over for på forskellige tidspunkter i livet
- forenkle socialpolitikken og koncentrere indsatsen for at sikre, at de, som har mest brug for hjælp, får tilstrækkelig støtte via passende og holdbare sociale sikringsystemer
- optimere strategierne for aktiv inddragelse.

4.3.3 Det er afgørende at bakke op om tiltag, som har til formål at understøtte integrationen af personer med handicap og bekæmpe diskrimination på grund af race eller etnisk tilhørsforhold, alder, seksuel orientering eller køn. Adgang til infrastrukturer, teknologier og tjenesteydelser for personer med handicap bør modtage klar støtte, eftersom adgang hertil er en grundlæggende forudsætning for at støtte inklusiv vækst.

4.3.4 I EUSAIR bør der endvidere fastlægges foranstaltninger til imødegåelse af de sociale problemer, som følger af den ulovlige migrationsstrøm til navnlig den sydlige del af regionen.

Bruxelles, den 11. september 2014.

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁴⁾ Sociale investeringer i vækst og samhørighed, herunder gennem anvendelse af Den Europæiske Socialfond 2014-2020, COM(2013) 83 final.